

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΕΩΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ*

Υπό ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ Ι. ΓΕΡΩΝΥΜΑΚΗ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Είναι γνωστόν, ότι ή κατανομή του έθνικου εισοδήματος είναι άνισος εις όλας τὰς χώρας. Η άνισότης αύτη τῆς κατανομῆς του έθνικου εισοδήματος όφείλεται εις πλείστους παράγοντας, εκ των οποίων ό κυριώτερος είναι ή άνισος κατανομή του έθνικου κεφαλαίου. Έκτός τούτου, επί τῆς κατανομῆς του έθνικου εισοδήματος σημαντικῶς επιδρά ή διάρθρωσις των κλάδων οικονομικῆς δραστηριότητος, δεδομένου ότι οι συντελεσται τῆς παραγωγῆς, εργασία καί κεφάλαιον, συμμετέχουν επί του έθνικου εισοδήματος κατά διάφορον έκαστος αναλογίαν, προσδιοριζομένην εκ του κλάδου τῆς οικονομικῆς δραστηριότητος, εκ του βαθμού εξέλιξεως τῆς τεχνικῆς καί εξειδικεύσεως τῆς εργασίας, έτι δέ καί εκ των γενικωτέρων συνθηκῶν τῆς αγοράς.

2. Η κατανομή του έθνικου εισοδήματος δύναται νά εξετασθῆ υπό πλείστας μορφάς καί διακρίσεις, αναλόγως του σκοπού καί του άντικειμένου τῆς μελέτης.

Ότω θεωρήσις τῆς κατανομῆς του έθνικου εισοδήματος δύναται νά γίνη από άπόψεως :

- α) κατανομῆς τούτου μεταξύ του συνόλου του πληθυσμοῦ (κατά κεφαλὴν εισόδημα),
- β) κατανομῆς τούτου μεταξύ του πληθυσμοῦ, ό όποιος ενεργῶς συμμετέχει τῆς παραγωγικῆς λειτουργίας,
- γ) συμμετοχῆς έκάστου κλάδου παραγωγικῆς δραστηριότητος,
- δ) συμμετοχῆς έκάστου συντελεστοῦ τῆς παραγωγῆς ήτοι εργασίας καί κεφαλαίου,
- ε) κατανομῆς του εισοδήματος κατά οίκογενείας,
- στ) κατανομῆς του εισοδήματος κατά εισοδηματικὰς ή επαγγελματικὰς τάξεις ή κατά φύλον καί ηλικίαν κλπ. καί
- ζ) κατανομῆς κατά γεωγραφικὰς περιοχάς κλπ.

* Ανακοίνωσις εις τὴν Ἑλληνικὴν Ἐταιρείαν Οἰκονομικῶν Ἐπιστημῶν (9 Μαρτίου 1963).

Ἡ ἐκ τοῦ διαφορετικοῦ κριτηρίου προκύπτουσα ἐκάστοτε διάκρισις κατανομῆς τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος δὲν δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ ὅτι εἶναι καλυτέρα ἄλλης, τυχὸν δι' ἄλλου κριτηρίου λαμβανομένης, καθ' ὅσον ἡ χρησιμότης τῆς ἐκάστοτε κατανομῆς ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ.

3. Ἡ κατανομή τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ὑπὸ τὰς ἀνωτέρω μορφὰς καὶ ἰδιαιτέρως κατὰ κλάδους οἰκονομικῆς δραστηριότητος ὡς καὶ μεταξὺ ἐξηρητημένης ἐργασίας ἀφ' ἑνὸς καὶ κεφαλαίου ἀφ' ἑτέρου, ἀποτελεῖ ἀντικείμενον ἐρεύνης τῆς οἰκονομικῆς ἐπιστήμης καὶ πρακτικῆς.

I

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΚΑΤΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΚΑΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ

1. Εἰς τὴν παροῦσαν μελέτην ἀκολουθοῦνται αἱ ἐξῆς διακρίσεις :

α) Εἰσόδημα προερχόμενον ἐκ τῆς ἀπασχολήσεως εἰς τὴν γεωργίαν, κτηνοτροφίαν, δάση καὶ ἀλιεῖαν.

Ὡς ἐκ τῆς μορφῆς τῆς ἀγροτικῆς ἐκμεταλλεύσεως ἐν Ἑλλάδι, εἰς τὸν ἀγροτικὸν τομέα δὲν δύναται νὰ γίνῃ διάκρισις τοῦ εἰσοδήματος τούτου εἰς εἰσόδημα ἐργασίας καὶ εἰς εἰσόδημα κεφαλαίου.

β) Εἰσόδημα ἐργατῶν καὶ ὑπαλλήλων ἢ, ἄλλως, εἰσόδημα ἐργασίας.

Εἰς τὸ εἰσόδημα τοῦτο περιλαμβάνεται πᾶσα ἀμοιβὴ τῶν παρεχόντων ἐξηρητημένην ἐργασίαν εἰς ἅπαντας τοὺς κλάδους τῆς οἰκονομίας ἐξαιρέσει τῆς γεωργίας, κτηνοτροφίας, δασῶν καὶ ἀλιείας.

Σχετικῶς πρὸς τὸ ἐξ ἐργασίας εἰσόδημα, παρέχεται ἡ διευκρίνισις, ὅτι τοῦτο περιλαμβάνει τὰς πρὸ πάσης κρατήσεως ἀμοιβάς, εἰς χρῆμα καὶ εἰς εἶδος, τῶν ἐργατῶν καὶ ὑπαλλήλων, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς εἰσφορᾶς τοῦ ἐργοδότη πρὸς τοὺς ὀργανισμοὺς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως.

γ-δ) Εἰσόδημα ἐξ ἐπιχειρηματικῆς δράσεως ἰδιωτῶν καὶ δημοσίου.

Τοῦτο περιλαμβάνει πᾶσαν πρόσοδον τοῦ κεφαλαίου ὑπὸ μορφήν κέρδους, μερίσματος ἢ τόκων. Διακρίνεται δὲ περαιτέρω εἰς εἰσόδημα ἰδιωτῶν καὶ εἰσόδημα δημοσίου.

Τὸ εἰσόδημα τοῦ δημοσίου περιλαμβάνει τὰς προσόδους περιουσίας καὶ ἐπιχειρηματικῆς δράσεως τοῦ δημοσίου, μειουμένας κατὰ τοὺς τόκους τοῦ δημοσίου χρέους.

Ἡ ἐρευνα ἐπὶ τῆς κατανομῆς τοῦ εἰσοδήματος ἐμφανίζει δυσχερείας καὶ

παρέχει έδαφος δια τυχόν παρερμηνείας, ιδίως εις ό,τι άφορᾷ τόν προσδιορισμόν του εισοδήματος του κεφαλαίου. Αί εν προκειμένω δυσκολίαι προέρχονται κυρίως εκ του εκάστοτε δεδομένου διαφορετικού όρισμού της έννοιας του κέρδους. Εις ταύτην άλλοτε μόν περιλαμβάνεται πάσα μορφή άμοιβής του κεφαλαίου, είτε αύτη εμφανίζεται ως άμοιβή του επιχειρηματίου ως εκ της επιχειρηματικής του δράσεως, ή ως άμοιβή υπό μορφήν τόκου ή μερίσματος ή μη διανεμομένου κέρδους είτε αύτη είναι πρόσδοδος προερχομένη εκ μισθώσεως ακινήτων, άλλοτε δέ τό περιεχόμενον ταύτης περιορίζεται εις ώρισμένας μόνον κατηγορίας.

Η άμοιβή των ιδιωτών επιχειρηματιών, ως εκ της επιχειρηματικής των δραστηριότητας, θα ήδύνατο να θεωρηθῆ ως άμοιβή εργασίας, καθ' ότι τό προέχον στοιχείον εν προκειμένω είναι ή προσωπική συμβολή και δράσις του επιχειρηματίου. Τοιαύτη διάκρισις, θα ήτο βεβαίως ή πλέον ένδεδειγμένη, καθ' ότι θα ήτο δυνατόν να μελετηθῆ αύτοτελώς ή άμοιβή του εθνικού κεφαλαίου, ως εκ της συμβολής του εις την παραγωγήν. Η προσωπική συμβολή όμως του επιχειρηματίου δυσκόλως δύναται να προσδιορισθῆ ποσοτικώς και να καταγραφῆ στατιστικώς. Υποστηρίζεται ότι θα ήτο δυνατόν να προσδιορισθῆ ή άμοιβή του επιχειρηματίου έξ ύπολοίπου, εάν δηλονότι έκπισθοῦν εκ του εισοδήματος της επιχειρηματικής δράσεως, τὰ μερίσματα, τὰ άδιανεμέητα κέρδη και οί τόκοι¹. Η άποψις όμως αύτη δέν δίδει λύσιν ικανοποιητικήν.

ε) Εισόδημα έξ ένοικίων.

Εις τούτο περιλαμβάνεται ή πρόσδοδος ή άπολαμβανομένη υπό του εκμισθοῦντος ακίνητα. Εις τό εισόδημα έξ ένοικίων περιλαμβάνονται και τὰ τεκμαρτά μισθώματα των οικιών αι όποίαι χρησιμοποιούνται υπ' αυτών τούτων των ιδιοκτητών.

2. Η άνωτέρω κατανομή του εθνικού εισοδήματος εις πέντε ομάδας, ήτοι άγροτικών εισόδημα, εισόδημα εργατών και ύπαλλήλων, εισόδημα επιχειρηματικής δράσεως ιδιωτών, εισόδημα επιχειρηματικής δράσεως δημοσίου και εισόδημα έξ ένοικίων (ένοίκια οικιών και καταστημάτων), ανταποκρίνεται μάλλον πρός την λειτουργικήν πλευράν της οικονομίας.

Από της άπόψεως ταύτης έξεταζομένη ή κατανομή του εισοδήματος εν 'Ελλάδι παρουσιάζει ουσιώδεις μεταβολάς κατά την δεκαετή περίοδον 1951-1960, ως άπεικονίζεται εις τόν κατωτέρω πίνακα 1²:

1. I. B. K r a v i s, Relative income shares in fact and theory; The American Economic Review, December 1959, p. 923.

2. Εις την παρούσαν εργασία χρησιμοποιούνται τὰ εισοδηματικά στοιχεία των Έθνικών Λογαριασμών και τὰ στοιχεία του ενεργού πληθυσμού της ΕΣΥΕ.

ΠΙΝΑΞ 1

Κατανομή του Έθνικού Εισοδήματος
των έτων 1951 - 1960

Είς εκατ. δραχμάς
Είς τρεχ. τιμάς

Έτη	Καθαρόν Έθνικόν Εισόδημα %	Ε ι σ ό δ η μ α					
		Άγρο- τικών %	Έργατών και ύπαλ- λήλων %	Έπιχειρ. δράσεως ιδιωτών %	Έπιχειρ. δράσεως δημοσίου %	Ένοι- κίων %	
1951	30561 100	10998 36,0	11500 37,6	6911 22,6	118 0,4	1034 3,4	
1952	32161 100	11197 34,8	13654 42,5	5666 17,6	161 0,5	1483 4,6	
1953	42867 100	16155 37,7	16272 38,0	8094 18,8	373 0,9	2023 4,7	
1954	49696 100	17445 35,1	18704 37,6	10515 21,2	349 0,7	2683 5,4	
1955	56269 100	19787 35,2	21144 37,6	11767 20,9	411 0,7	3160 5,6	
1956	65892 100	22420 34,0	25025 38,0	14417 21,9	505 0,8	3525 5,3	
1957	70690 100	24637 34,8	27220 38,5	14348 20,3	620 0,9	3865 5,5	
1958	73143 100	23397 32,0	29389 40,2	15396 21,0	663 0,9	4298 5,9	
1959	75694 100	23290 30,8	31399 41,5	15355 20,2	902 1,2	4748 6,3	
1960	80510 100	22330 27,7	33820 42,0	18003 22,4	1137 1,4	5220 6,5	

Τὰ διαθέσιμα ταῦτα στοιχεῖα δεικνύουν ὅτι, ἡ συμμετοχὴ τοῦ εισοδήματος ἔργατῶν καὶ ὑπαλλήλων ἐπὶ τοῦ ἔθνικου εισοδήματος ἠῤῥξήθη ἀπὸ 37,6% κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐξεταζομένης περιόδου εἰς 42,0% κατὰ τὸ 1960. Ὁμοίως ἡ συμμετοχὴ τοῦ εισοδήματος ἐνοικίων ἠῤῥξήθη ἀπὸ 3,4% εἰς 6,5% κατὰ τὴν ἰδίαν περίοδον. Ἀντίθετος κίνησις παρατηρεῖται εἰς τὴν συμμετοχὴν τοῦ ἀγροτικού εισοδήματος καὶ τοῦ εισοδήματος τῆς ἐπιχειρηματικῆς δράσεως τῶν ιδιωτῶν τὰ ὁποῖα κατῆλθον ἀπὸ 36,0% εἰς 27,7% καὶ ἀπὸ 22,6% εἰς 22,4% ἀπὸ τοῦ 1951 μέχρι τοῦ 1960 ἀντιστοίχως.

3. Ἡ ἐμφανιζομένη εἰς τὸν προηγούμενον πίνακα μεταβολὴ τῆς κατανομῆς τοῦ ἔθνικου εισοδήματος μεταξὺ τῶν πέντε τούτων κατηγοριῶν χαρακτηριζομένη ἀπὸ τὴν αὐξησιν τῆς συμμετοχῆς ἐπὶ τοῦ ἔθνικου εισοδήματος τοῦ εισοδήματος ἐργασίας καὶ τὴν μείωσιν τῆς συμμετοχῆς τοῦ εισοδήματος ἐξ ἐπιχειρηματικῆς δράσεως τῶν ιδιωτῶν καὶ τοῦ ἀγροτικού εισοδήματος ὑποδηλοῖ τὴν ἐπελθοῦσαν πραγματικὴν καὶ οὐχὶ φαινομενικὴν, ἢ ἐξ ἄλλων μὴ ὑγιῶν αἰτίων, διαρθρωτικὴν μεταβολὴν τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας, ἢ ὁποῖα παρουσιάζει συνεχῶς αὐξησιν τῆς συμμετοχῆς τοῦ εισοδήματος τῶν κλάδων τῆς μεταποιήσεως καὶ τῶν ὑπηρεσιῶν, αἰτινες ἀπορροφοῦν ἐν τῇ ἐξελίξει τοῦ χρόνου συνεχῶς καὶ μεγαλύτερον ἀριθμὸν ἐργατικῶν χειρῶν.

Ἡ ἐν λόγῳ διαπίστωσις ἀποδεικνύεται παραλλήλως καὶ ἐκ τῶν στοιχείων τοῦ κατωτέρω πίνακος 2.

ΠΙΝΑΞ 2

Ἀπασχολούμενοι μισθωτοὶ καὶ ἐπιχειρηματῆαι κατὰ κλάδους
οἰκονομικῆς δραστηριότητος κατὰ τὰ ἔτη 1951 καὶ 1958

α/α Κλάδοι οἰκονομικῆς δραστηριότητος	1951		1958		Μεταβολὴ 1951=100
	Ἀπασχολούμενοι εἰς 000 ³		Ἀπασχολούμενοι εἰς 000 ⁴		
1. Γεωργία κλπ.	1381	51,9	1433	48,9	103,8
2. Μεταλλεῖα - Μεταποίησης - Κατασκευαὶ	533	20,1	605	20,6	113,5
3. Ὑπηρεσίαι	746	28,0	892	30,5	119,6
Σύνολον	2660	100,0	2930	100,0	110,2

Ἡ εὐνοϊκὴ αὐτὴ διὰ τὴν ἐξέλιξιν τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας ἐπίτευξις ἀποτελεῖ συνέπειαν τῆς ἀσκηθείσης πολιτικῆς τῶν ἐπενδύσεων καὶ ἐν γένει τῆς ἀκολουθηθείσης οἰκονομικῆς πολιτικῆς κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν, τῆς ὁποίας σκοπὸς ὑπῆρξεν ἡ προώθησις τῆς ἐκβιομηχανοποιήσεως τῆς οἰκονομίας.

4. Γενικῶς δύναται νὰ λεχθῆ ὅτι ἐκ τῶν πλέον σημαντικῶν χαρακτηριστικῶν τοῦ βαθμοῦ οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως ἀποτελεῖ ἡ ἀναλόγως τοῦ κλάδου οἰκονομικῆς δραστηριότητος προέλευσις τοῦ ἐθνικοῦ εισοδήματος. Πράγματι, παρατηρεῖται ὅτι καθ' ὅσον ἡ οἰκονομία ἀναπτύσσεται, ἐπὶ τοσοῦτω ἢ ποσοστιαία ἀναλογία τῆς συμβολῆς τοῦ γεωργικοῦ τομέως εἰς τὸ ἐθνικὸν εἰσόδημα μειοῦται, ἐνῶ ταυτοχρόνως ἐνισχύεται ἡ ποσοστιαία συμμετοχὴ εἰς τοῦτο τῶν κλάδων τῆς μεταποιήσεως καὶ τῶν ὑπηρεσιῶν.

Συγχρόνως σημειοῦται παράλληλος τάσις καὶ εἰς τὴν διάρθρωσιν τῆς ἀπασχολήσεως.

Ἡ παρακολούθησις τῶν χαρακτηριστικῶν τούτων φαινομένων εἰς τὰς διαφόρους οἰκονομίας ἐπιβεβαιοῖ τὴν διαπίστωσιν ταύτην καὶ παρέχεται διὰ τοῦ κατωτέρω πίνακος 3 :

3. ΕΣΥΓΕ. Ἀποτελέσματα τῆς ἀπογραφῆς πληθυσμοῦ τῆς 7ης Ἀπριλίου 1951. Πίναξ 8, Ἀθῆναι 1958.

4. ΕΣΥΓΕ. Ἀπογραφή τῶν βιομηχανικῶν κλπ. καταστημάτων. Ἀθῆναι 1960. Ἀυτὴ συνεπληρώθη διὰ τὰς μὴ περιληφθείσας δραστηριότητας, ἐξ ἄλλων ἀπογραφῶν καὶ ἐκ στοιχείων καὶ ἐκτιμήσεων τῆς Δ/σεως Ἐθνικῶν Λογαριασμῶν τοῦ Ὑπουργείου Συντονισμοῦ.

ΠΙΝΑΞ 3

Ποσοστιαία αναλογία αγροτικού εισοδήματος επί του έγχωριου προϊόντος κατά τὸ 1958 καὶ τῆς ἀπασχολήσεως εἰς τὸν ἀγροτικὸν τομέα ἐπὶ συνόλου ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ.

Χῶραι	'Αγροτικὸν Εἰσοδήμα * ὡς ποσοστὸν ἐπὶ ἐγ- χωρίου προϊόντος *	'Ενεργὸς ἀγροτικὸς πληθυ- σμός ὡς ποσοστὸν τοῦ συν- ολικοῦ ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ *
1. Η.Π.Α.	5,0	12,2
2. Βέλγιον	6,5	12,2
3. Δ. Γερμανία	9,3 ^β	23,2
4. 'Ολλανδία	11,0	19,3
5. Αὐστρία	12,2 ^γ	32,3
6. Δανία	17,3	23,6
7. 'Ιαπωνία	18,3	42,2
8. Φινλανδία	20,5	46,0
9. 'Ιταλία	20,6	32,8
10. 'Ισπανία	23,3	48,8
11. 'Ιρλανδία	26,5	39,6
12. Πορτογαλλία	26,7	48,4
13. 'Ελλάς	32,0	48,2
14. Κορέα	41,0	—
15. Τουρκία	46,0	74,4

5. "Ετερον σημαντικὸν χαρακτηριστικὸν τῶν ἀνεπτυγμένων οἰκονομιῶν εἶναι ἡ ὑψηλότερα, ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς ὑπαναπτύκτους, συμμετοχὴ τῆς ἀμοιβῆς τοῦ συντελεστοῦ 'εργασία ἐπὶ τοῦ συνολικοῦ εισοδήματος (προστι-
θεμένης ἀξίας).

Γενικῶς παρατηρεῖται ὅτι εἰς τὰς ἀνεπτυγμένας οἰκονομίας τμῆμα οὐσιω-
δῶς πλέον τοῦ ἡμίσεος τῆς προστιθεμένης ἀξίας συνιστᾷ ἀμοιβὴν τοῦ συντε-
λεστοῦ 'εργασία, ἐνῶ εἰς τὰς ὑπαναπτύκτους ἡ ἀμοιβὴ τοῦ συντελεστοῦ τούτου
εὐρίσκεται εἰς ἐπίπεδα κάτω τοῦ ἡμίσεος, ὅπωςδῆποτε δὲ σημαντικῶς ἀπέ-
χοντα τῆς ἀναλόγου ἀμοιβῆς τοῦ συντελεστοῦ τούτου εἰς τὰς ἀνεπτυγμένας

5. United Nations, Year-Book of National Accounts Statistics 1960, New York, 1961. 'Υπουργεῖον Συντοκασμοῦ, 'Εθνικοὶ Λογαριασμοὶ τῆς 'Ελλάδος 1948-1959. 'Αθή-
ναι 1961.

6. Εἰς τρεχοῦσας τιμὰς at factor cost.

7. B. I. T. Annuaire des Statistiques du Travail, σελ. 21-47, Genève 1957.

8. 'Επὶ τοῦ 'Εθνικοῦ Εἰσοδήματος, εἰς τρεχοῦσας τιμὰς at factor cost.

9. 'Επὶ τοῦ 'Εθνικοῦ προϊόντος, εἰς τρεχοῦσας τιμὰς at factor cost.

οικονομίας. Τοῦτο προέρχεται, ἀφ' ἑνός ἐκ τοῦ ὅτι τὸ γεωργικὸν εἰσόδημα εἰς τὰς ἀνεπτυγμένας οἰκονομίας ἀποτελεῖ μικρὸν ποσοστὸν τοῦ ἔθνικοῦ εἰσοδήματος καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐκ τοῦ ὅτι ἡ ἀπασχόλησις, μετατοπιζομένη προοδευτικῶς ἐκ τῆς γεωργίας πρὸς τοὺς κλάδους τῆς μεταποιήσεως καὶ τῶν ὑπηρεσιῶν, καθίσταται περισσότερον εἰδικευμένη καὶ συγχρόνως πληρεστέρα ἀπὸ πλευρᾶς χρόνου ἀπασχολήσεως. Τὸ γεγονός τοῦτο ἐπιδρᾷ πλεονεκτικῶς καὶ ἐπὶ τοῦ ὕψους τῆς ἀμοιβῆς καὶ συνεπῶς ἐπὶ τῆς διαμορφώσεως τῆς συμμετοχῆς τοῦ εἰσοδήματος τοῦ συντελεστοῦ ἐργασία ἐπὶ τοῦ ἔθνικοῦ εἰσοδήματος.

Τὰ ἀνωτέρω προκύπτουν σαφῶς ἐκ τοῦ κατωτέρω πίνακος εἰς τὸν ὁποῖον ἐμφανίζεται ἡ συμμετοχὴ ἐπὶ τοῦ ἔθνικοῦ εἰσοδήματος, τοῦ εἰσοδήματος τῶν μισθωτῶν ἀφ' ἑνός καὶ τῶν προσόδων κεφαλαίου καὶ ἐπιχειρηματικῆς δράσεως ἀφ' ἑτέρου, εἰς διαφόρους χώρας χαρακτηριζόμενας ὑπὸ διάφορον βαθμὸν οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως.

ΠΙΝΑΞ 4

Ποσοστιαία συμμετοχὴ τοῦ εἰσοδήματος Μισθωτῶν καὶ Ἐπιχειρήσεων ἐπὶ τοῦ Ἐθνικοῦ Εἰσοδήματος

Χώρα	1950		1953		1959	
	Μισθω- τῶν	Ἐπιχει- ρήσεων	Μισθω- τῶν	Ἐπιχει- ρήσεων	Μισθω- τῶν	Ἐπιχει- ρήσεων
1. Γαλλία	53	47	58	42	62	38
2. Γερμανία	58	42	60	40	61	39
3. Γκάνα	—	—	—	—	34	66
4. Δανία	52	48	54	46	—	—
5. Ἑλβετία	61	39	62	38	61	39
6. Ἑλλάς	—	—	38	62	41	59
7. Ἡν. Πολιτεῖαι	64	36	69	31	70	30
8. Ἰαπωνία	42	58	48	52	51	49
9. Ἰρλανδία	—	—	52	48	54	46
10. Κάτω χῶραι	55	45	54	46	55	45
11. Κορέα	—	—	29	71	40	60
12. Λουξεμβούργον	—	—	61	39	—	—
13. Μεγ. Βρετανία	71	29	71	29	74	26
14. Φινλανδία	62	38	62	38	64	36

Πηγή: United Nations, Yearbook of National Accounts Statistics 1960, σελ. 277-280, New York 1961.

Διὰ τὴν Ἑλλάδα Ἐθνικοὶ Λογαριασμοὶ 1948-1959, Ἀθήναι 1961.

6. Δεδομένου όμως ότι εις τὰ ἐξ ἐπιχειρηματικῆς δραστηριότητος εἰσοδήματα περιλαμβάνονται καὶ τὰ εἰσοδήματα ἐξ ἐνοικίων καὶ τὰ εἰσοδήματα ἐξ ἐπιχειρηματικῆς δράσεως τοῦ δημοσίου, θεωρεῖται σκόπιμον ὅπως, διὰ τὴν ὀρθοτέραν συσχέτισιν τῆς κατανομῆς τῆς ἀμοιβῆς τοῦ συντελεστοῦ ἐργασία καὶ τῆς ἀμοιβῆς τοῦ ἐπιχειρηματίου κεφαλαιούχου μὴ ληφθῶν ὑπ' ὄψιν αἰὼς εἶρηται δύο κατηγορίαι εἰσοδήματος. Περαιτέρω θὰ ἐμφανισθῇ αὐτοτελῶς καὶ τὸ ἀγροτικὸν εἰσόδημα. Ὁ λόγος διὰ τὸ εἰσόδημα τοῦ δημοσίου εἶναι προφανής. Τὸ εἰσόδημα δὲ ἐξ ἐνοικίων ἀπολαμβάνεται ὑπὸ οἰουδήποτε κεφαλαιούχου, ἐν εὐρυτέρᾳ ἐννοίᾳ, εἴτε περὶ ἐπιχειρηματίου, εἴτε περὶ ἐργάτου, εἴτε περὶ ὑπαλλήλου, εἴτε περὶ ἀγρότου πρόκειται, δοθέντος ὅτι δύναται τις ν' ἀσχολῆται εἰς οἰουδήποτε κλάδον τῆς οἰκονομίας, συγχρόνως δὲ νὰ εἶναι καὶ ἰδιοκτῆτης οἰκίας.

Ὅθεν ἡ ἐπακολουθοῦσα κατανομὴ τοῦ εἰσοδήματος ἀναφέρεται πλέον εἰς τὰς ἀκολούθους τρεῖς κατηγορίας: 1) εἰς ἀγρότας, 2) εἰς μισθωτοὺς, πλὴν τῶν μισθωτῶν γεωργίας κλπ. καὶ 3) εἰς ἐπιχειρηματίας.

Εἰς τοὺς ἀγρότας περιλαμβάνονται τὰ πρόσωπα τὰ ἀπασχολούμενα εἰς τὴν γεωργίαν, κτηνοτροφίαν, δάση καὶ ἀλιεῖαν, μετὰ τῶν ἀπασχολουμένων μελῶν τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν.

Πάντες οἱ προσφέροντες ὑπηρεσίας ἔναντι καταβολῆς μισθοῦ ἢ ἡμερομισθοῦ, εἰς τοὺς λοιποὺς κλάδους τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος, ὡς καὶ τὰ συμβοηθοῦντα μέλη τῶν ἐπιχειρηματιῶν, περιλαμβάνονται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν μισθωτῶν.

Οἱ ἐργαζόμενοι αὐτοτελῶς δι' ἴδιον λογαριασμόν, ἐξαιρέσει τῶν ἀγροτῶν, περιλαμβάνονται εἰς τὴν τρίτην κατηγορίαν.

Ἡ ἀνάλυσις τῆς κατανομῆς τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος μεταξὺ τῶν τριῶν τούτων βασικῶν κατηγοριῶν εἶναι σημαντικὴ, καθ' ὅσον ἐκ τῆς τιαύτης ἀναλύσεως δύναται νὰ συναχθῇ τὸ ἐπίπεδον τοῦ εἰσοδήματος τὸ ὑποῖον ἀποκερδαίνεται παρ' ἐκάστης κατηγορίας, ὡς ἐκ τῆς συμβολῆς τῆς εἰς τὴν παραγωγικὴν δραστηριότητα.

Βάσει τῆς τριπλῆς ταύτης διακρίσεως, τὸ εἰσόδημα κατανέμεται μεταξὺ τῶν τριῶν τούτων κατηγοριῶν κατὰ τὰ 1951 καὶ 1958 ὡς ἀκολουθῶς:

ΠΙΝΑΞ 5

Ἐμφαίνων τὴν ἀπασχόλησιν, τὰ χρηματικὰ εἰσοδήματα καὶ τὸ μέσον ἐτήσιον κατ' ἀπασχολούμενον εἰσόδημα τῶν ἀγροτῶν, μισθωτῶν καὶ ἐπιχειρηματιῶν κατὰ τὰ ἔτη 1951 καὶ 1958

	1951			1958		
	Ἀπασχολούμενοι εἰς 000	Εἰσόδημα εἰς τρέχ. τιμὰς εἰς ἑκατ. δραχμὰς	Μέσον ἐτήσιον εἰσόδημα κατ' ἀπασχολούμενον εἰς δραχμὰς	Ἀπασχολούμενοι εἰς 000	Εἰσόδημα εἰς τρέχ. τιμὰς εἰς ἑκατ. δραχμὰς	Μέσον ἐτήσιον εἰσόδημα κατ' ἀπασχολούμενον εἰς δραχμὰς
1. Ἀγρόται	1.381	10.998	7.964	1.433	23.397	16.327
2. Μισθωτοὶ	916	10.875	11.871	1.077	27.986	25.973
3. Ἐπιχειρηματίαι	363	6.911 ¹⁰	19.038	420	15.396 ¹⁰	37.657
Σύνολον	2.660	28.784	10.821	2.930	66.779	22.791

Ἡ διάρθρωσις τῶν ἀνωτέρω τριῶν κατηγοριῶν εἰσοδημάτων ἐμφανίζει τὴν ἐπελθοῦσαν, μεταξ' τῶν ἐτῶν 1951 καὶ 1958, σημαντικὴν αὐξήσιν τῆς συμμετοχῆς τῶν εἰσοδημάτων τῆς μισθωτῆς ἐργασίας ἐπὶ μειώσει τῆς ποσοστιαίας συμμετοχῆς τῶν εἰσοδημάτων τῶν ἀγροτῶν καὶ ἐπιχειρηματιῶν, παρὰ τὴν σημειωθείσαν ἀπόλυτον αὐξήσιν καὶ τῶν εἰσοδημάτων τούτων, ὡς δεικνύει ὁ κατωτέρω πίναξ 6 :

ΠΙΝΑΞ 6

Ἐμφαίνων τὰ χρηματικὰ εἰσοδήματα τῶν ἀγροτῶν, μισθωτῶν καὶ ἐπιχειρηματιῶν κατὰ τὰ ἔτη 1951 καὶ 1958

	1951		1958	
	Εἰς ἑκατ. δραχμὰς	Εἰς τρέχ. τιμὰς	Εἰς ἑκατ. δραχμὰς	Εἰς τρέχ. τιμὰς
1. Ἀγρόται	10.998	38,2	23.397	35,0
2. Μισθωτοὶ	10.875	37,8	27.986	41,9
3. Ἐπιχειρηματίαι	6.911	24,0	15.396	23,1
Σύνολον	28.784	100,0	66.779	100,0

7. Ἡ ἐρμηνεία τῆς αὐξήσεως τῆς συμμετοχῆς τοῦ εἰσοδήματος τῆς μισθωτῆς ἐργασίας εἰς τὴν κατανομὴν τοῦ συνολικοῦ εἰσοδήματος καὶ τῆς μειώσεως τῆς συμμετοχῆς τοῦ ἀγροτικοῦ εἰσοδήματος δύναται νὰ ἀποδοθῇ εἰς

10. Περιλαμβάνεται καὶ τὸ μὴ διανεμόμενον εἰσόδημα τῶν ἐπιχειρήσεων.

τούς εξής λόγους : Είς τόν ταχύτερον ρυθμόν άνόδου τής άπασχολήσεως είς τούς έκτός του άγροτικού τομέως κλάδους, άνελθούσης είς 18% περίπου έν άντιθέσει πρός τήν έκ 4% περίπου άνοδον τής άπασχολήσεως είς τόν άγροτικόν τομέα. Ώσαύτως δέ είς τήν διαφοράν άποδοτικότητας είς τούς πρωτογενείς κλάδους ώς και είς τήν μεγαλυτέραν επενέργειαν του νόμου τής μη αναλόγου άποδόσεως είς τούς κλάδους τούτους έν σχέσει πρός τούς λοιπούς κλάδους τής οικονομίας, ιδίως είς τήν μεταποίησιν, λόγω τής ραγδαίας εξέλιξεως τής τεχνικής και τών μεθόδων παραγωγής.

Η μείωσις τής συμμετοχής του επιχειρηματικού εισοδήματος έξ άλλου κατά τό έτος 1958, έν συγκρίσει πρός τό έτος 1951, δηλοΐ σχετικήν μεταβολήν είς τήν κατανομήν του εισοδήματος μεταξύ τών διαφόρων εισοδηματικών τάξεων.

8. Η έπελθούσα βελτίωσις τής κατανομής του συνολικού εισοδήματος δέν περιορίζεται μόνον είς τήν διαφοροποίησιν τς ποσοστιαίας συμμετοχής τών συνολικών εισοδημάτων έκάστης κατηγορίας, αλλά και είς τήν αύξησιν τών προσωπικών εισοδημάτων έκάστης τών κατηγοριών τούτων. Είς τόν κατωτέρω πίνακα 7 άπεικονίζεται τό μέσον έτήσιον χρηματικόν εισόδημα άγροτών, μισθωτών και επιχειρηματιών διά τά έτη 1951 και 1958.

ΠΙΝΑΞ 7

Έμφαίνων τό μέσον έτήσιον χρηματικόν εισόδημα άγροτών, μισθωτών, επιχειρηματιών διά τά έτη 1951 και 1958

			Είς δραχμάς Είς τρεχ. τιμάς
	1951	1958	Μεταβολή 1951 = 100
1. Άγρόται	7.964	16.327	205
2. Μισθωτοί	11.871	25.973	219
3. Έπιχειρηματίαι	19.038	36.657	193
Μέσος όρος	10.821	22.791	211

Ός προκύπτει έκ του άνωτέρω πίνακος, αι μεγαλύτεραι αύξήσεις εισοδημάτων επραγματοποιήθησαν υπό τής κατηγορίας τών μισθωτών, άκαλούθως δέ υπό τής κατηγορίας τών άγροτών. Άξιοπαρατήρητον είναι, ότι τά εισοδήματα τών δύο τούτων κατηγοριών υπερεδιπλασιάσθησαν καθ' έαυτά, αι δέ αύξήσεις τας όποίας έλαβον είναι ούσιωδώς άνωτέραι τής αύξήσεως τών επιχειρηματικών εισοδημάτων.

II

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΜΙΣΘΩΤΩΝ
ΚΑΤΑ ΚΛΑΔΟΥΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΟΣ

1. Ένδιαφέρον παρουσιάζει ή κατά οικονομικούς κλάδους θεώρησις τής άμοιβής τής εξηρημένης εργασίας και τής απασχολήσεως, τής όποιας ή διάρθρωσις και εξέλιξις, μεταξύ των δύο έτών άπογραφής 1951 και 1958 άπεικονίζεται διά του παρατιθεμένου πίνακος 8 :

ΠΙΝΑΞ 8

Έμφοίνων την απασχόλησιν των μισθωτών. τούς μισθούς και ήμερομισθία και τό μέσον έτήσιον χρηματικόν εισόδημα εκ τής παροχής εξηρημένης εργασίας διά τά έτη 1951 και 1958

Εις τρεχ. τιμάς

α/α	Κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας	1951			1958			Μεταβολαι,	
		Απασχολο- μένοι 11	Μισθοι και ήμερο- μισθία εξ έκατ. δραχμάς	Μέσον ετήσιον εισόδημα κατά άπα- σχόλησιν εξ δρχ.	Απασχολο- μένοι 11	Μισθοι και ήμερο- μισθία εξ έκατ. δραχμάς	Μέσον ετήσιον εισόδημα κατ' άπα- σχολούμ. εξ δρχ.	Απασχο- λήσεως	Μέσου έτησ. εισοδή- ματος
							1951 = 100		
1.	Μεταλ.-Όρυχεία	12.493	179	14.328	19.228	677	85.209	154	246
2.	Μεταποίησης	318.406	2.712	8.517	347.639	8.103	23.308	109	273
3.	Έπιχ. κοιν. ώφελ.	11.154	152	13.627	14.796	567	38.321	138	281
4.	Κατασκευαι	52.379	651	12.426	53.808	2.230	41.443	103	333
5.	Μεταφ.-Έπικοινων.	104.501	2.097	20.066	139.837	4.340	31.036	134	155
6.	Έμπόριον	70.677	770	10.894	109.988	2.392	21.747	156	200
7.	Τράπεζ.-Άσφαλ. και κτημ. επιχειρ.	21.965	610	27.771	20.615	1.088	52.777	94	190
8.	Δημοσ. Διοικ. και Άσφάλεια ¹²	136.608	1.908	13.966	151.457	4.282	28.272	111	202
9.	Υγεία-Έκπαιδ.	51.961	565	10.873	75.019	1.537	20.488	144	118
10.	Λοιπαι Υπηρ.	135.930	1.231	9.056	145.082	2.770	19.092	107	211
Σ όνολον		916.074	10.875	11.871	1.077.469	27.973	25.973	118	219

11. ΕΣΥΕ. Άποτελέσματα τής Άπογραφής του πληθυσμού τής 7 Άπριλίου 1951, Τόμος III, πίναξ 8 σελ. 210-309 και πίναξ 11 σελίδες 336-338. Άθήνας 1958. Η κατηγορία των μη δηλωσάντων επαγγέλμα κατενεμήθη άναλογικώς εις τούς καθ' έκαστον κλάδους οικονομικής δραστηριότητας.

12. ΕΣΥΕ. Άπογραφή των Βιομηχανικών-Βιοτεχνικών και Έμπορικων εν γένει καταστημάτων 15ης Νοεμβρίου 1958, Άθήνας 1960. ΕΣΥΕ. Άποτελέσματα άπογραφής Δημοσίων Πολιτικών Υπαλλήλων τής 1ης Οκτωβρίου 1956, Άθήνας 1958. Υπουργείον Οικονομικών. α' Αριθμητικοί πίνακες συνθέσεως του ύπηρετούντος προσωπικού εις τά Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου 1958, και στοιχεία Δ/σεως Έθνικών Λογαριασμών Υπουργείου Συντονισμού.

13. Έκ των μισθών και ήμερομισθίων τής Δημ. Διοικήσεως και Άσφαλείας έδω-πέσθησαν αι συντάξεις στρατιωτικών και πολιτικών υπαλλήλων και αι εις χρήμα και είδος παροχαι των έφείδρων του εν ενεργεία στρατεύματος.

Ἐκ τῆς διερευνήσεως τῶν στοιχείων τοῦ ἀνωτέρω πίνακος προκύπτει ὅτι ἡ ἀπασχόλησις ἐργατῶν καὶ ὑπαλλήλων ηὐξήθη μεταξύ τῶν δύο ἐτῶν 1951 καὶ 1958 ἀπὸ 916.074 εἰς 1.077.479 ἄτομα, ἦτοι κατὰ 161.395 ἄτομα ἢ κατὰ 18 ο/ο, ἐνῶ τὰ συνολικὰ χρηματικὰ εἰσοδήματα αὐτῶν ηὐξήθησαν ἀπὸ 10.875 ἑκατ. δρχ. εἰς 27.986 ἑκατ. δρχ. ἦτοι κατὰ 17.111 ἑκατ. δρχ. ἢ κατὰ 157 ο/ο.

Κατὰ συνέπειαν τὰ χρηματικὰ εἰσοδήματα ηὐξήθησαν κατὰ πολὺ ταχύτερον ρυθμὸν ἀπὸ τὴν ἀπασχόλησιν, γεγονόςς ὕπερ εἶχεν ὡς συνέπειαν τὸν ὑπερδιπλασιασμόν τοῦ μέσου ἐτησίου χρηματικοῦ εἰσοδήματος κατ' ἀπασχολούμενον. αὐξηθέντος ἀπὸ 11.871 εἰς 25.973 δρχ. ἦτοι κατὰ 14.102 ἢ κατὰ 119 ο/ο.

2. Αὐμβανομένου ὑπ' ὄψιν, ὅτι ὁ τιμάρθμος κόστους ζωῆς ηὐξήθη μεταξύ τῶν ἰδίων ἐτῶν, 1951 καὶ 1958, κατὰ 50 ο/ο περίπου, ἔπεται ὅτι ἡ ἀγοραστικὴ δύναμις τῶν μισθωτῶν ἀνῆλθε, κατὰ μέσον ὄρον, εἰς 59 ο/ο περίπου, ἦτοι ὅτι, ἡ σμειωθεῖσα αὐξήσις εἰς τοὺς μισθοὺς καὶ τὰ ἡμερομίσθια ὑπῆρξεν ὄχι μόνον ὀνομαστικῆ ἀλλὰ καὶ πραγματικῆ. Ἡ τοιαύτη ἐπὶ τὰ βελτίω ἐξελίξις τῶν ἀμοιβῶν τῶν μισθωτῶν ἐπιβεβαιοῦται καὶ ἐκ τῆς ἀναγωγῆς τῶν ὀνομαστικῶν μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων 1951 καὶ 1958 εἰς ἡμερομίσθια σταθερᾶς ἀγοραστικῆς ἀξίας, με βάσιν προκύπτοντας δείκτας ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, ἐκ τῆς συγκρίσεως τῶν ὁποίων προκύπτει ὅτι οἱ μισθοὶ καὶ τὰ ἡμερομίσθια τοῦ ἔτους 1958 ἦσαν ἀνώτερα τοῦ ἔτους 1951 κατὰ 37 ο/ο περίπου. Ἡ διαφορὰ μεταξύ τῆς διὰ τοῦ κόστους ζωῆς καθοριζομένης αὐξήσεως καὶ τῆς αὐξήσεως τῆς καθοριζομένης διὰ τοῦ προκύπτοντος δείκτου ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, ὀφείλεται ἀφ' ἑνὸς εἰς τὸ γεγονός, ὅτι ὁ δείκτης κόστους ζωῆς παρακολουθεῖ καὶ καταγράφει τὰς μεταβολὰς τῶν τιμῶν ὀρισμένων μόνον εἰδῶν τῆς ἀγορᾶς Ἀθηνῶν-Πειραιῶς, ἐνῶ οἱ προκύπτοντες δείκται ἐθνικοῦ εἰσοδήματος παρακολουθοῦν καὶ καταγράφουν τὰ ἀποτελέσματα τῆς δράσεως ὀλοκληροῦ τῆς οἰκονομίας καθ' ἅπασαν τὴν Χώραν καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς τὸ γεγονός ὅτι οἱ προκύπτοντες δείκται ἐθνικοῦ εἰσοδήματος εἶναι δεῖκται ὑπολογιζόμενοι ἐμμέσως.

3. Ἐάν ἤδη ἐξετασθοῦν τὰ εἰσοδήματα τῶν μισθωτῶν κατὰ κλάδον οἰκονομικῆς δραστηριότητος, παρατηρεῖται ὅτι, σημαντικὰς αὐξήσεις παρουσιάζουν τὰ μέσα ἐτήσια χρηματικὰ εἰσοδήματα τῶν ἀπασχολουμένων εἰς τὰς κατασκευὰς, τὰς ἐπιχειρήσεις κοινῆς ὠφελείας, τὴν μεταποίησιν, τὴν ὑγείαν καὶ ἐκπαίδευσιν καὶ εἰς τὰ μεταλεῖα καὶ ὄρυχια, ἐνῶ αἱ αὐξήσεις αἱ παρατηρούμεναι εἰς τοὺς λοιποὺς κλάδους, ἂν καὶ σημαντικαί, εἶναι ὀλιγώτερον ἔντοναι. Αἱ ἀνισομεγέθεις αὗται εἰς ρυθμὸν αὐξήσεις τῶν μέσων ἐτησίων εἰσοδημάτων ἐξηρητημένης ἐργασίας, μεταξύ 1951 καὶ 1958 εἶχον ὡς ἀποτέλεσμα μερικὴν ἀναδιάρθρωσιν τῶν ἀποκλίσεων ἐκ τοῦ μέσου ὄρου τοῦ εἰσο-

δήματος μισθωτής εργασίας και άμβλυνσιν των μεταξύ των διαφόρων κλάδων άμοιβών εξηρητημένης εργασίας.

Ἐτέρα διαπίστωση προκύπτουσα ἐκ τῆς παρατηρήσεως τοῦ ἀνωτέρω πίνακος καὶ ἰσχύουσα δι' ἀμφότερα τὰ ἔτη εἶναι, ὅτι ὑφίστανται σημαντικαὶ διαφοραί, ἀναλόγως τοῦ κλάδου ἀπασχολήσεως, μὴ δικαιολογούμεναι ἀπολύτως ἐκ τοῦ βαθμοῦ τῆς ἐξειδικεύσεως ἢ τῆς φύσεως τῆς παρεχομένης ἐργασίας. Αἱ διαφοραὶ αὗται δύνανται νὰ ἀποδοθοῦν εἰς τὰς συνθήκας προσφορᾶς καὶ ζητήσεως ἐργασίας καὶ εἰς τὰς δημιουργηθείσας ἀμέσως μεταπολεμικῶς καὶ διατηρουμένας ἔκτοτε, μὲ τάσιν ἀπαμβλύνσεως καὶ ἐπανόδου εἰς ὀμαλὴν σχέσιν, συνθήκας ἐργασίας, ὡς δεικνύει ἡ ἐπελθούσα μεταβολὴ τῆς διάρθρωσεως τοῦ ἔτους 1958.

4. Παραλλήλως πρὸς τὰς σημειωθείσας εἰς τὰ χρηματικὰ εἰσοδήματα τῶν μισθωτῶν αὐξήσεις, μεταξύ τῶν ἐτῶν 1951 καὶ 1958, εὐνοϊκὰς ἐξελίξεις ἐσημείωσε καὶ ἡ ἀπασχόλησις, αὐξηθεῖσα ἐν τῷ συνόλῳ κατὰ 18 ο/ο περίπου. Αἱ αὐξήσεις τῆς ἀπασχολήσεως κυμαίνονται κατὰ κλάδους μεταξύ ἐλαχίστης 3 ο/ο εἰς τὸν κλάδον τῶν κατασκευῶν ἕως μεγίστης 56 ο/ο εἰς τὸν κλάδον τοῦ ἐμπορίου. Μοναδικὴν ἐξαιρεσιν τῆς ἀνοδικῆς τάσεως ἀπέτελεσεν ὁ κλάδος τῆς πίστεως (τράπεζαι, ἀσφαλιστικαὶ καὶ κτηματικαὶ ἐπιχειρήσεις) ὁ ὁποῖος ἐσημείωσε κάμψιν ἀπασχολήσεως κατὰ 6 ο/ο περίπου, ὀφειλομένην εἰς τὴν ἐθελουσίαν ἔξοδον πολλῶν ἀπασχολουμένων καὶ τὴν περιωρισμένην ἀντικατάστασιν τῶν φυσιολογικῶς ἀποχωρούντων.

5. Εἰς τὸν κατωτέρω πίνακα κατατάσσονται τὰ εἰσοδήματα τῶν παρεχόντων ἐξηρητημένην ἐργασίαν διὰ τὰ ἔτη 1951 καὶ 1958 κατὰ φθίνουσαν κλίμακα τοῦ μέσου εἰσοδήματος.

Π Λ Ν Α Ξ 9

Ἐμφαίνων τὸ μέσον ἐτήσιον χρηματικὸν εἰσόδημα τῶν μισθωτῶν κατ' ἀπασχολούμενον κατὰ κλάδον οἰκονομικῆς δραστηριότητος διὰ τὰ ἔτη 1951, 1958.

Κλάδοι Οἰκονομικῆς δραστηριότητος	1951		Κλάδοι Οἰκονομικῆς δραστηριότητος	1958	
	Μέσον ἐτήσιον εἰσόδημα	Ἄπο- κλίσεως ἐκ τοῦ μ.δρου		Μέσον ἐτήσιον εἰσόδημα	Ἄπο- κλίσεως ἐκ τοῦ μ.δρου
Τράπεζαι-Ἀσφάλεια- Κτηματ. Ἐπιχειρήσεις	27.774	134	Τράπεζαι-Ἀσφάλεια- Κτηματ. Ἐπιχειρήσεις	52.777	103
Μεταφοραὶ-Ἐπικοινωνίαι	20.066	69	Κατασκευαὶ	41.553	60
Μεταλλεῖα-Ὀρυχεῖα	14.328	21	Ἐπιχ. Κοιν. Ὀφελείας	38.321	48
Δημοσ. Διοικήσεις-Ἀσφάλεια	13.966	18	Μεταλλεῖα-Ὀρυχεῖα	35.209	36
Ἐπιχ. Κοινῆς Ὀφελείας	13.627	15	Μεταφοραὶ-Ἐπικoin.	31.036	19
Κατασκευαὶ	12.426	5	Δημοσ. Διοικήσεις-Ἀσφάλεια	28.272	9
Ἐμπόριον	10.894	-8	Μεταποιήσεις	23.308	-10
Ἑργεῖα-Ἐκπαίδευσις	10.873	-8	Ἐμπόριον	21.747	-16
Λοιπαὶ Ἑπηρεσίαι	9.056	-24	Ἑργεῖα-Ἐκπαίδευσις	20.488	-21
Μεταποιήσεις	8.517	100	Λοιπαὶ Ἑπηρεσίαι	19.092	-26
Μέσος ὅρος	11.871	-28	Μέσος ὅρος	25.978	100

Ἐκ τῆς διερευνήσεως τῶν ἀνωτέρω δεδομένων προκύπτει ὅτι κατὰ τὸ 1951 οἱ μισθωτοὶ τοῦ κλάδου τῆς πίστεως ὡς καὶ τοῦ κλάδου τῶν μεταφορῶν καὶ ἐπικοινωνιῶν ὑπῆρξαν οἱ καλύτερον ἀμειβόμενοι εἰς ὅλους τοὺς κλάδους οἰκονομικῆς δραστηριότητος.

Ἐκτὸς τῶν δύο τούτων κατηγοριῶν μισθωτῶν, ἕτεροι μισθωτοί, με ἀμοιβὰς κυμαινόμενας μεταξύ 5 ο/ο-69 ο/ο ἦνω τοῦ μέσου ὕρου κατὰ τὸ 1951 ἦσαν οἱ ἀπασχολούμενοι εἰς τὰ μεταλλεῖα-ὄρυγεῖα, τὰς ἐπιχειρήσεις κοινῆς ὠφελείας καὶ εἰς τὴν Δημοσίαν διοίκησιν καὶ ἀσφάλειαν.

Τὰ εἰσοδήματα τῶν ἀπασχολουμένων εἰς τοὺς λοιποὺς κλάδους εὑρίσκοντο κάτω τοῦ μέσου ὕρου, με τελευταῖα τὰ εἰσοδήματα μισθωτῶν τῆς μεταποιήσεως καὶ τῶν ὑπηρεσιῶν. (Θὰ εἶδει νὰ σημειωθῆ ὅτι τὸ εἰσόδημα μισθωτῶν τοῦ κλάδου μεταποιήσεως εὑρίσκεται κάτω τοῦ μέσου ὕρου, λόγω τῆς ὑπάρξεως μεγάλου ποσοστοῦ ἀνειδικεύτου καὶ μαθητευομένης ἐργασίας ἀφ' ἑνὸς καὶ γυναικείας ἀφ' ἑτέρου.

Κατὰ τὸ ἔτος 1958 μολονότι τὰ εἰσοδήματα τῆς πίστεως καὶ τῶν κατασκευῶν ἐξακολουθοῦν νὰ εὑρίσκωνται εἰς τὴν κορυφὴν τῆς πυραμίδος τῶν εἰσοδημάτων τῶν μισθωτῶν, ἐν τούτοις παρατηρεῖται ποιά τις ἀνακατανομὴ καὶ συγχρόνως σμίκρυνσις τῶν διαφορῶν τῶν καθ' ἕκαστον εἰσοδημάτων ἐκ τοῦ μέσου ὕρου, ὡς καὶ μεταξύ τῶν καλύτερον καὶ χειρότερον ἀμειβομένων μισθωτῶν, γεγονός ὅπερ μαρτυρεῖ ἐξέλιξιν πρὸς δικαιοτέραν ἀμοιβὴν τῶν μισθωτῶν μεταξύ τῶν διαφόρων κλάδων.

Σ Υ Μ Η Ε Ρ Α Σ Μ Α Τ Α

Ἐκ τῆς ἀνωτέρω μακροοικονομικῆς ἀναλύσεως κατανομῆς τοῦ εἰσοδήματος συνάγονται τὰ ἐξῆς συμπεράσματα :

α) Παρατηρεῖται οὐσιώδης μεταβολὴ τῆς συμμετοχῆς ἐκάστου κλάδου οἰκονομικῆς δραστηριότητος ὡς καὶ ἐκάστης ἐπαγγελματικῆς κατηγορίας εἰς τὸ σύνολον τοῦ ἔθνικοῦ εἰσοδήματος.

β) Ἡ σχέσις τῆς κατανομῆς τοῦ εἰσοδήματος μεταξύ μισθωτῶν καὶ ἐπιχειρήσεων μετεβλήθη πρὸς ὄφελος τῶν ἀπασχολουμένων μισθωτῶν.

γ) Αἱ σχέσεις τῆς κατανομῆς τοῦ εἰσοδήματος μεταξύ τῶν ἀγροτῶν καὶ μισθωτῶν, ἐναντι τοῦ εἰσοδήματος τῶν ἐπιχειρηματιῶν, μεταβάλλεται οὕτως ὥστε, ἐνῶ τῷ 1951 τὸ μέσον ἐτήσιον εἰσόδημα τῶν ἀγροτῶν ἐκ τῆς ἀπασχολήσεώς των εἰς τὸν κλάδον τοῦτον νὰ ἀποτελῆ τὸ 42 ο/ο τοῦ εἰσοδήματος τῶν ἐπιχειρηματιῶν, τῷ 1958 ἀποτελεῖ τὸ 44 ο/ο, τὸ δὲ εἰσόδημα τῶν ἀπασχολουμένων μισθωτῶν εἰς τοὺς, ἐκτὸς τοῦ ἀγροτικοῦ, κλάδους τῆς οἰκονομίας, τῷ 1951 ἀπετέλει τὸ 62 ο/ο τοῦ εἰσοδήματος τῶν ἐπιχειρηματιῶν, τῷ δὲ 1958 ἀπετέλει τὸ 71 ο/ο. Ἀλλὰ καὶ μεταξύ τῶν ἀμοιβῶν τῶν μισθωτῶν τῶν διαφόρων κλάδων τῆς οἰκονομίας παρουσιάζονται σημαντικαὶ ἐναλλαγαί.

Ἐν τούτοις ἡ ἀμοιβὴ τῶν μισθωτῶν τῶν ἀπασχολουμένων εἰς τὴν μεταποίησιν, τὸ ἐμπόριον καὶ τὰς λοιπὰς ὑπηρεσίας ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι συγκριτικῶς πρὸς τοὺς λοιποὺς κλάδους χαμηλὴ. Ἐξ ἐρένης δὲ γενομένης ὑπὸ τοῦ Διεθνoῦς Γραφείου Ἑργασίας¹⁴ τῷ 1955 δι' ὠρισμένης χώρας τῆς Εὐρώπης, εἰς ἣς περιελήφθη καὶ ἡ Ἑλλάς, προέκυψεν ὅτι εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ κόστος ἐργασίας εἰς τινὰς κλάδους τῆς βιομηχανίας καὶ τὰ λιγνιτωρυχεῖα ἦτοι τὸ βασικὸν ὠρομισθιον πλεον τῶν κοινωνικῶν ἐπιβαρύνσεων εἶναι χαμηλόν. Ἡ ἀξίησις τοῦ εισοδήματος τῶν μισθωτῶν ὄλων τῶν κατηγοριῶν καὶ ὄλων τῶν κλάδων ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ ὕψος τῆς απασχολήσεως καὶ τῆς κατὰ μονάδα ἀμοιβῆς τούτων. Παρ' ἡμῖν συνέβησαν κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν ἀμφότερα. Καὶ ἡ απασχόλησις καὶ ἡ κατὰ μονάδα ἀμοιβὴ τῶν μισθωτῶν ηὐξήθη.

Διὰ τῆς παρουσίας ἐργασίας ἐπεδιώχθη νὰ δοθῇ ἡ ἐν Ἑλλάδι ὑφισταμένη μορφή τῆς κατανομῆς τοῦ εισοδήματος κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν ἀπὸ ἀπόψεως μακροοικονομικῆς καὶ δὲν ἐξετάζονται οἱ λόγοι τῶν τυχόν ὑφισταμένων ἀνισοτήτων κατανομῆς τοῦ εισοδήματος.

Εἰς τὴν ἐπακολουθήσαν συζήτησιν ἔλαβον μέρος οἱ κ.κ. Γ. Βουρνᾶς, Στυλ. Πουλόπουλος, Δ. Δελιβάνης, Λ. Λιακατᾶς, Κ. Κεβόρχ, Γ. Κουτσουμάρης, Κ. Θάνος, Σ. Ἀγαπητίδης, Ἴ. Παπαζάχος κλπ.

14. I. L. O. «Labor cost in European Industry», Geneva 1959.